

Ps 73 – op adem komen bij God, oog in oog met lijden
Opw 797 (bij mededelingen); votum – Opw 780; groet; Onze schuilplaats is God; gebed (kicl); lezen Ps 73; preek; luisterlied – Een weg naar U; viering ha met Opw 706; afsl ha met Opw 855; gebed; collecte; Opw 520; zegen
Bergschenhoek 13.11.2022

## Waar is God? **Dia**

Waar is God? Die vraag wordt vaak gesteld, geroepen oog in oog met lijden. Je hoort er soms verdriet in, of boosheid. Want je ziet het onschuldige lijden van mensen, je ziet gebroken en verwoeste levens. Je kunt er niet koud onder blijven. Waar is God?

Je kunt de vraag stellen als je al je hele leven hebt geloofd. Het kan zo'n vraag zijn die aan je blijft knagen als je verder nadenkt over God, wie Hij is, wat Hij doet. Voor veel mensen is het een groot struikelpunt om geloof serieus te nemen of er open voor te staan. In een God die al dat lijden toestaat kan ik niet geloven.

In de Bijbel worden dezelfde vragen gesteld. Openlijk en hardop. Waarom laat God al dat lijden en onrecht toe? Een van de mensen die dat doet is Asaf. Hij maakte Psalm 73. We kunnen bij hem terecht als we op adem willen komen bij God, oog in oog met lijden.

## Geloven lijkt zo zinloos **dia**

Psalm 73 begint heel mooi. Met een soort geloofsbelijdenis, een lied. Zoals je dat zingen kunt in de kerk. *'God is goed voor Israël, voor wie zuiver zijn van hart!'* Nou, zegt Asaf: zo is het helemaal niet. Ik merk er niks van. Het gaat slechte mensen juist voor de wind, ze blijven hun leven lang gespaard voor ziekte en ongeluk. *'Aardse kwellingen kennen zij niet'*, vers 5. En ik, zegt Asaf in vers 14, *'Ik word gestraft, dag aan dag, en geslagen, elke morgen weer'*. God is goed voor Israël? Ik ga kapot en

mensen die een loopje nemen met God leiden een zorgeloos bestaan. Er klopt niks van.

Waarom zou ik dan geloven, vraagt Asaf zich af, vers 13. *'Vergeefs hield ik mijn geweten zuiver'*. Ik heb er toch niks aan. Ik wil weten waarom het zo is, vers 16, ik word gekweld. Asaf in een geloofscrisis. Op het punt om er de brui aan te geven. Wat heb ik aan mijn geloof? Het lijkt zo zinloos.

Herken je het? Als je erover gaat nadenken... Al dat lijden in de wereld. Al die mensen die er niks aan kunnen doen. En ze worden kapotgeschoten, vergast, verdrinken op de Middellandse Zee, gedood door natuurrampen. Dat is nog vaak aardig ver weg. Maar als het dichtbij komt. Ik, jij, je man, vrouw, vader, moeder, kind, vriend... Uitgemergeld door de kanker, mensonterend lijden, uitzichtloos leven. Het is toch krom. Onrechtvaardig. Wat hebben die mensen gedaan? Wat heb ik gedaan? God, waarom? Waar bent u? Waarom zou ik in U geloven?

Dat is heftige taal. Asaf houdt niks achter de kiezen. Bij hem geen spoor van: tegenover God moet ik mij een beetje inhouden, Hij is tenslotte God en ik maar een klein mensje. En Asaf wordt niet tot de orde geroepen, teruggefloten door God. Het mag dus: God op deze manier bevragen. Je klacht, je vertwijfeling schreeuwen naar de hemel. Hardop zeggen: het klopt niet, het is onrechtvaardig, God, waarom! Dat vind ik mooi aan de Bijbel. Die vertwijfeling, klacht en aanklacht worden niet weggemoffeld. Maar worden hardop geuit. Ik mag niet klagen, zeggen mensen soms tegen mij, ik moet het dragen. En dan zeg ik: Van wie mag jij niet klagen? Van God mag dat gerust, hoor. Gooi het er maar uit.

Lieve mensen, in het midden van ons geloof staat ook iemand die zijn klacht naar de hemel schreeuwde. Ook Hij, onschuldig en toch aan een kruis vastgespijkerd. Waarom hebt u mij verlaten, schreeuwde Hij tegen God. God, waarom – het klopt niet, het is onrechtvaardig. Precies in dat moment gebeurt het. Hij door God verlaten. Jij door God aangenomen. Als Jezus 'waarom' mag roepen, dan jij zeker ook.

## Maar God houdt mij vast dia

Veel mensen die zich hebben bezig gehouden met Psalm 73, hebben geprobeerd om een lijn aan te brengen in deze psalm. Maar niemand is het eigenlijk goed gelukt. Asaf springt van de hak op de tak. Hij is een zoekende ziel. Nu eens hier is hij met zijn gedachten, dan weer daar. Hij weet het niet goed. Waar moet ik een antwoord vinden? Zo gaat het vaak. Je komt er niet goed uit. Je zoekt je antwoord, maar je vindt het niet zomaar.

Ik stond op het punt om mijn geloof vaarwel te zeggen, zegt Asaf, vers 2. Maar op mijn zoektocht kwam ook uw heiligdom binnen, vers 17. Daar is Asaf blijkbaar wel mee doorgedaan – naar God gaan in Gods heiligdom. En daar is wel wat gebeurd. Gods heiligdom, zijn tempel, is de plek van Gods nabijheid. Daar is Hij aanwezig, komt Hij dichtbij. Daar krijg je de toezegging van God: Ik ben dichtbij je, Ik laat je niet los, Ik ga met jou mee op al jouw wegen. *U hebt mij bij de hand gepakt*, zo zegt Asaf het in vers 23. En nu houdt u mij bij de hand. Ik gleeed uit, en God pakte mij vast.

Waarom voelt dat lijden vaak zo erg? Omdat je zo alleen kunt zijn. Zo verlaten van God. Je roept om hulp, maar die komt maar niet. Je valt in een soort bodemloze put en God komt steeds meer op afstand te staan. Terwijl je Hem zo nodig hebt. Je wilt Hem niet kwijt, maar langzaam glipt het uit de vingers. Ik kan God niet meer vasthouden. Toen ik eens in een diepe tijd zat was er iemand die tegen mij zei: Jij moet je nu even helemaal niet bezig houden met je aan God proberen vast te houden. Dat heb ik meegenomen. Ik besepte: God houdt jou altijd meer vast dan jij Hem. Dat staat voor mij als een paal boven alle water waarin je kunt verdrinken. Jij wordt altijd meer door God vastgehouden dan God door jou.

Iets soortgelijks zegt Asaf. *Ik weet mij altijd bij u*. Nooit buiten Gods bereik. Het lijkt soms zo, *voelt* zo aan: God is er niet meer, Hij blijft op afstand. Maar de Bijbel zegt: God daalt met je mee af in de put, Hij is ook dan naast je. Het is het verhaal van Jezus. In Jezus komt God naast ons in ons lijden, ondergaat Hij ons lijden. En zo houdt Hij ons vast.

Waar is God, roepen wij. En we kijken naar de hemel. Omhoog. Maar waar we ook zouden moeten kijken is naast ons. Als Hij ergens is te vinden, dan ook daar, naast je, in Jezus zijn Zoon. Al dat lijden. *I've been there*, zegt God. Ik weet wat het is, en Ik houd je vast.

iets belangrijkers is er niet **dia**

*'Bijna waren mijn voeten uitgegleden'*, zegt Asaf aan het begin. En aan het eind: *'Maar nu weet ik mij altijd bij u'*. *'Al bezwijkt mijn hart en vergaat mijn lichaam, de rots van mijn bestaan, al wat ik heb, is God, nu en altijd'*, vers 26. Al wat ik heb – God, dat bent u. Alles kan in elkaar donderen, wegvallen, kapot gaan, maar dit niet. Dit blijft.

Al dat geluk, zegt Asaf, wat heb je eraan zonder God? *'Ik bracht mij hun einde voor ogen'*, vers 17. Zij, die mensen die God uitlachen, gaan over lijken, maar ondertussen wel een zorgeloos bestaan hebben – wat komt er van al dat zogenaamde geluk van hen terecht? Het is eindig, het zal verdwijnen.

Als jij zou moeten kiezen voor een kamer met al het geluk van de wereld, een pijnvrij leven, maar *zonder* God, of een kamer met alleen maar ongeluk en pijn maar *met* God – welke kamer zou jij kiezen? Ik zou die tweede kamer kiezen, zegt Asaf. Liever met God dan zonder Hem – *'Bij God te zijn is mijn enig verlangen'*. *'U leidt mij volgens uw plan'*. Ja, er is een plan. Ik ken het niet. Maar het is er en God brengt mij goed terecht.

Is dat een antwoord op Asafs vragen? Of op die van jou? Weet je nu waarom dat lijden er is? Wordt de pijn minder, het leed? Nee, ik denk het niet. Asaf krijgt geen antwoord, wel een weg. Een weg die je kan helpen om vol te houden en niet uit te glijden. Iemand vroeg eens aan Elie Wiesel, de Joodse schrijver, die de concentratiekampen van de Tweede Wereldoorlog overleefde: Hoe kunt u in God geloven in God na alles dat er is gebeurd? Elie Wiesel antwoordde: Hoe kun je *niet* in

God geloven na alles dat gebeurd is? Met God blijven de vragen. Maar zonder God heb je helemaal niks meer.

Kunnen wij de vraag waarom beantwoorden? Ik kan het in ieder geval niet. Ik wil het ook niet. Ik wil God niet verdedigen. Ik wil niet allerlei spitsvondige analyses geven, verzachtende omstandigheden: Ja, maar het is ook de schuld van de duivel, of van mensen zelf en Gods plan moet jij gewoon in geloof aanvaarden... Nee, lijden blijft een raadsel. Een struikelblok.

**Dia** Maar weet je? Ik geloof in die man die in deze rotte wereld kwam en al het lijden, alle pijn en alle Godverlatenheid van deze wereld op zich nam. Hij liet zich aan het kruis slaan. Als je ergens kon zien hoe krom deze wereld is, hoe onrechtvaardig, een omgekeerde wereld, dan wel daar. Alles komt daar samen. God onbetrokken? God op afstand? God machteloos? Nee. God neemt ons lijden serieus, gaat met ons mee de diepte in, verlangend naar een nieuwe wereld, die zonder pijn en zonder lijden zal zijn. En daar geeft Hij alles voor.

Slot **dia**

Eind goed al goed? Het lijden opgelost, verdwenen? Nee, het is en het blijft. Geen antwoord, hoogstens een weg. Maar dat is ook weer niet niks. Ik hoop dat dit lied van Asaf zal helpen om – al is het maar een beetje – op adem te komen bij God, oog in oog met lijden.

Amen